

Del Foreninger gjorde Brug deraf, men det viste sig, at Kommunerne maa have længere Tid til at opnaa Enighed om at gaa til en saadan Virksomhed som at nedbryde usunde Bydele. Thi selv for Foreningerne synes det ikke lige straks at have været let at kunne sige: Nu have vi Foreningen fiks og færdig, vi have Planer til Bybyggelse og Grunde paa Haanden; vi vide, hvorledes det hele skal se ud og kunne nu gaa til Statskassen med Krav om Laan. Det viste sig nemlig, at Loven af 1887 virkede i flere Aar, uden at der blev stillet Krav fra Foreningernes Side, og der laa derfor en Del af de Midler, der vare stillede til Raadighed, ubenyttet i Statskassen. Saa fik vi Loven af 1898, og siden den Tid have Foreningerne virket saaledes, at de have sluttet sig solidarisk sammen i Hundredemands- eller mindre Foreninger for at skaffe sunde Boliger for sig og sine. Denne Bevægelse har i de senere Aar taget Fart, saa at den bevilgede Sum har været aldeles utilstrækkelig over for de stillede Krav. Der blev i Samlingen 1899—1900 indgivet et Forslag af den nuværende højtærede Justitsminister, den Gang Medlem for Køge, og den nuværende højtærede Formand, og dette Forslag gik ud paa at udvide Rammerne paa § 2, altsaa at forhøje Laanets Maksimumsbeløb fra 2 til 4 Mill. Kr. Dette Forslag fik de tre forretningsmæssige Behandlinger, men der kom ikke noget ud af det. Under Forhandlingerne oplyste den daværende Finansminister Hørring, at der var mange Begæringar inde, men at det var umuligt at imødekommé dem, skønt det viste sig for en Del Foreningers Vedkommende — jeg tror, der var 8—9 større Byggeföreninger — at deres Anmodninger om Laan vare berettigede.

Nu fremsættes Lovforslaget igen, og jeg kan paa egne som Partifællers Vegne sige, at jeg er glad derved. Derimod er jeg ikke saa glad ved, at Bestemmelsen om Laan til Ombygning af overbebyggede og usunde Bydele er udtagen. Forslaget er ellers i alt væsentligt det samme som den Gang, men der er dog desuden den Forskel, at Kommunerne nu skulle anbefale de vedkommende Foreninger, hvad jeg fuldt ud kan billige. Det er en Opgave, Kommunerne godt baade kunne og vistnok ogsaa ere villige til at paatage sig. De enkelte Kommuner have lettere end Finansministeren eller Bestyrelsen for en Laanefond ved at paase, at de Mænd, som slutte sig sammen i en Forening, ogsaa

opfyldte de Betingelser, som maa stilles til Opnaaelse af dette Statslaan. — Jeg vil henstille til den højtærede Finansminister, om det ikke vil være rigtigst at tage under Overvejelse at fastsætte i Loven eller i Reglerne for denne Laaneydelse til disse vedrørende Foreninger, at Huslejen blev fikseret. Naar man er inde paa — hvad Tilfældet er over for adskillige af de Foreninger, som have faaet Byggelaan — at give dem Tilladelse til at bygge Arbejderboliger ikke alene for sig selv, men ogsaa til Fremleje, vilde det maaske være korrekt, at der fra Statsmagtens Side, som forsyner disse Foreninger med disse store Beløb, ogsaa blev fastsat den Husleje, de maatte tage. Det er jo ikke Meningen, at de enkelte skulle profitere af denne Historie. Det hedder ogsaa i Bestemmelsen i Lovens § 1 om, at der kan tilstaa saadanne Laan til Kommuner eller paa Kommunens Anbefaling til Foreninger dannede i saadant Øjemed, „Laan til en Forening ydes kun paa Betingelse af, at det mulige Overskud anvendes til Fordel for Foreningens Formaal“. Denne Sætning er til en vis Grad en Omredaktion af, hvad der staar i den hidtil gældende Lov, og hvis det er Meningen med denne lille Omredigering, at der fra Finansministeren og eventuelt fra Laanefondens Bestyrelses Side skal ses nøje efter, om denne Bestemmelse ogsaa opretholdes, om det mulige Overskud bliver anvendt til Fordel for hele den Forening, altsaa hele den Sammenslutning af Arbejdere, af Medborgere, der have sat sig til Opgave at faa bygget Arbejderboliger her eller der — saa kan jeg kun være tilfreds. Vi have tidligere gennem vor daværende Ordfører, det daværende Medlem for Københavns 10de Valgkreds, haft Lejlighed til at præcisere vor principielle Stilling til dette Forslag, og da det gaar ud paa, at vi i særlig Grad kunne ønske, at Kommunerne som saadanne toge det op som en Opgave for sig, naar der var Bolignød, selv at tage Sagen i sin Haand og opføre Arbejderboliger, vil jeg kun berøre det. Vi have ikke forandret vort Syn paa denne Sag.

Ærede Medlemmer ville altsaa saa meget mere kunne forstaa, at jeg beklager, hvis det ikke kunde lykkes igen at faa den Bestemmelse ind i Loven, hvorefter Kommunerne kunne erholde det Laan til Nedbrydning af usunde Bydele og Opførelse af Arbejderboliger, som tidligere var fastsat i Loven. Jeg kender godt de Indvendinger, der ere fremkomne, idet det at yde Laan i saadant Øjemed har sine store Be-